

AKO SI PREDSTAVUJEME SLOVENSKO DO ROKU 2050

Technologický vývoj sa už dnes podpisuje pod nezvratnosť zmien v globálnom ekonomickom systéme, v inštitucionálnej infraštruktúre štátu a hodnotových rámcov spoločnosti. Tempo vedecko-technologického pokroku je pritom rádovo rýchlejšie, než schopnosť štátov regulovať vyvolané účinky. To, či prevážia pozitívne nad negatívnymi je preto do veľkej miery závislé na tom, či sa štáty dokážu včas sústrediť na prípravu nástrojov, ktorými budú schopné aspoň čiastočne regulovať prebiehajúce procesy.

DOPAD NA TRH PRÁCE

V dôsledku automatizácie zaniknú nielen mnohé profesie, ale aj formy závislej práce a podnikania, v akých ich poznáme dnes. Nahradenie ľudskej práce robotizáciou vytvorí priestor pre väčšiu diverzitu jednotlivých odborných a hospodárskych segmentov a tým aj nové typy profesií. V konkurencii na trhu práce sa uplatnia adaptabilní jednotlivci, ktorí sú schopní samotnej intelektuálnej práce a ktorí disponujú schopnosťou tvorivého myslenia. Pracovný trh v roku 2050 si preto treba predstaviť ako pestrý ekosystém intelektuálne zdatnej a odborne diverzifikovanej pracovnej sily, ktorá je schopná konkurovať firmám a dokonca v niektorých odvetviach nahrádzať potrebu vzniku zamestnávateľských subjektov. Bude rásť objem a význam zdieľanej ekonomiky, založenej na výmene tovarov a služieb prostredníctvom technologických platforiem, ako aj sociálneho a komunitného podnikania.

Tieto zmeny si vynútia potrebu korekcií nového typu nerovností a ochrany tých, ktorí takýmito zručnosťami nedisponujú: v spoločnosti oslobodenej od fyzickej práce a napriek tomu stále schopnej produkovať hodnoty je na mieste očakávať, že zabezpečí každému jednotlivcovi základný nepodmienený príjem a dostupné bývanie.

DOPAD NA GLOBÁLNU EKONOMIKU

Na globálnom ekonomickom trhu budú dominovať subjekty podporujúce rozvoj umelej inteligencie, robotických systémov, autonómnych elektrických dopravných prostriedkov, 3D tlačových technológií, biotechnológií, nových možností ukladania energie, materiálového výskumu či kvantových počítačov.

Kľúčom k ekonomickému úspechu krajín bude schopnosť inovovať a podieľať sa na špičkovom výskume. V globálnej konkurencii uspejú tie krajiny či regióny, ktoré budú vedieť ľudský talent rozvíjať, pritiahnuť a udržať, a to aj prostredníctvom atraktívneho prostredia na život, vrátane dostupnosti kvalitných verejných služieb, ochrany životného prostredia a súdržnej komunity.

DOPAD NA DEMOKRATICKÉ INŠTITÚTY

Technologický progres s najväčšou pravdepodobnosťou prerastie spoločensko-právne a inštitucionálne rámce súčasnej zastupiteľskej demokracie. Už dnes poskytujú sociálne siete lepšiu platformu na ovplyvňovanie verejných politík a občiansku participáciu, než tradičné inštitúty demokracie. Aby sa demokracia ubránila pred antisytémovými silami, je štát v roku 2050 plne schopný poskytovať všetkým občanom verejné služby zvyšujúce kognitívnu bezpečnosť jednotlivcov: tj všetky formy vzdelávania, ktoré zvyšujú odolnosť pred akýmikoľvek druhmi informačných manipulácií v online priestore. Predpokladom pre zvyšovanie kognitívnej bezpečnosti je podpora digitálnej a informačnej gramotnosti, verejnoprávnych médií a prierezových politík v oblasti kultúry, ale aj kultivácia politickej diskusie a politickej súťaže. V roku 2050 je samozrejmosťou, že štát vystupuje ako aktívny, iniciatívny a digitálne gramotný subjekt v online priestore.

DOPAD NA SOCIÁLNE A NORMATÍVNE SYSTÉMY

Kybernetické útoky, ktoré nahradia intervencie klasického armádneho systému, ale rovnako tak všetky ostatné hrozby digitálneho postnovoveku, nastolia potrebu ochrany nových ohrozených skupín a definovania nových ľudskoprávnych oblastí.

Exponenciálne rastúci pokrok v oblasti biotechnológií a medicíny si vyžiada rozšírenie univerzálneho katalógu ľudských práv. Právo na život a na zdravie bude zahŕňať akceptáciu genetických modifikácií ľudských tkanív a orgánov. Život sa bude chápať naozaj ako právo, a nie povinnosť, preto aj právo na dôstojnú smrť nájde svoje miesto v novom univerzálne platnom katalógu.

Štát v roku 2050 vo všetkých svojich verejných politikách uplatňuje princíp pozitívnej slobody: sám seba vníma ako povinného občanom nielen slobodu garantovať, ale aj vytvárať všetky socio-ekonomické predpoklady na jej výkon. V duchu tohto konceptu rozširuje sociálne práva, smerujúc k zaisteniu nielen existenčných, ale aj duševných, intelektuálnych a sociálnych potrieb jednotlivcov.